

תוכן עניינים

- 1-6..... תוכן עניינים
7..... מבוא

הדרכה בלימוד

- 11..... יכול ללמוד את הדף היומי לבד ויכול ללמדו בציבור
12..... לימוד דף יומי - עדיף עם הציבור?
13..... מה עדיף - לימוד עצמי או שיעור?
13..... מה עדיף - שיעור או לבד?
14..... אופן לימוד גמרא עם רש"י
15..... האם מספיק לשמוע שיעור דף יומי דרך המחשב?
16..... לימוד דף יומי דרך האינטרנט
16..... הקלטת שיעורי דף יומי מהאינטרנט
17..... לימוד דף יומי וסיום מסכת באינטרנט
18..... קריאת הגמרא בפה בזמן השיעור
19..... משך זמן שיעור דף יומי מומלץ
20..... איך מספיקים כל יום בעקביות את הדף היומי?
22..... איך להישאר עקבי בלימוד הדף היומי?
עד עכשיו התמדתי בלימוד הדף היומי, אך מאז שנכנסתי בעסק הרבים
25..... הפסקתי ללמוד
26..... הצטרפות לדף היומי באמצע מסכת
27..... הליכה לשיעור ארוך או לימוד לבד באפליקציה
28..... המלצות לגבי אופן הלימוד ומועד סיום מסכת
29..... סרגל כלים הדף היומי
30..... התלבטות אם להמשיך ללמוד במסגרת הדף היומי
31..... טראומות מלימוד הגמרא
32..... כתיבה על דף הגמרא במהלך הלימוד
33..... תרגום הגמרא לעברית
34..... שימוש בגמרות עזר ללימוד הדף היומי
36..... האם לימוד בגמרא שוטנשטיין נחשב 'עמל התורה'?
37..... לימוד דף יומי בגמרא המודפסת בעימוד שונה מהמקובל
38..... לימוד גמרא בעימוד ובסידור הרב שטיינזלץ
39..... המלצה על הוצאת גמרא ללימוד הדף היומי

מהדורה שנייה - אלול תשפ"ג

עריכה: הראל שפירא
עיצוב: שגית פריימן, sagitzuv.com

פורטל הדף היומי
אתר: www.daf-yomi.com
דוא"ל: daf-yomi@daf-yomi.com

לשאלות ותשובות נוספות, עדכונים, תיקונים והוספת שאלה:

- 78..... האם יש נדר על כל דף בלימוד הדף היומי? .....
- 80..... נדר להשתתף בשיעור דף יומי - האם יכול לבחור דף קצר? .....
- 81..... הפסקת לימוד דף יומי - צריך התרת נדרים? .....
- 81..... להעיר בפרהסיה למשתתף בשיעור שנעדר .....
- 82..... נרדם בשיעור דף יומי .....
- 83..... האם מותר למורה להשכים קום ללימוד "הדף היומי"? .....
- 84..... מהירות בתפילה בשביל השתתפות בדף יומי .....
- 85..... דף יומי ותפילה בזמנה .....
- 85..... שיעור דף יומי קבוע או תפילה במניין? .....
- 86..... דף יומי או תפילה במניין? .....
- 86..... חולה היכול לבוא לביהכ"ס לתפילה בצבור או לשיעור גמרא .....
- 87..... תפילה בזמן קריאת-שמע או דף יומי .....
- 88..... להפסיד תפילה בציבור בשביל למסור שיעור בדף היומי .....
- 88..... הפסקה באמצע לימוד דף יומי עבור השלמת מניין לקדיש .....
- 89..... הפסקה באמצע לימוד דף יומי עבור השלמת מניין לתפילה .....
- 89..... מסירת השיעור בימי שישי ושבת קודש .....
- 90..... לימוד יומי בקצב שונה .....
- 90..... לימוד דף יומי או הלכה .....
- 92..... שיעור קבוע לעומת קריאת המגילה כמנהגו .....
- 93..... דף יומי או הלכות פסח? .....
- 93..... דף יומי או תפילת יום העצמאות? .....
- 94..... דף יומי או משפחה? .....

סיום מסכת

- 97..... מה צריך ללמוד ולומר בזמן ה"סיום"? .....
- 98..... האם צריך לומר "בלי נדר הדרן עלך"? .....
- 99..... משמעות המילה "הדרן" .....
- 101..... נוסח הפסוק באמירת ה"הדרן" בסיום מסכת .....
- 101..... עשרת בני רב פפא .....
- 103..... נוסח ה"הדרן" בסיום מסכת אחרונה בסדר .....
- 103..... נוסח "הדרן" לסיום הש"ס .....
- 104..... נוסח סיום מסכת ירושלמי שקלים .....
- 104..... אמירת ה"הדרן" - ע"י כולם? .....
- 105..... אמירת ה"הדרן" למי שלא למד הכל .....
- 106..... עניית אמן אחר "ויצמח כורקניה ויקרב משיחיה" בקדיש בסיום מסכת .....

- 40..... איך זוכרים מה שלמדתי בדף היומי? .....
- 41..... לימוד מהיר ושטחי של הדף היומי .....
- 43..... איך מקבלים חשק להמשיך עם מסכת זבחים? .....
- 45..... לימוד במרוצה ללא עיון מעמיק .....
- 45..... שיעור קצר של 8 דקות לדף יומי .....
- 46..... חוסר לימוד בעיון במסגרת הדף היומי .....
- 47..... דף יומי או לימוד עיון? .....
- 48..... דף יומי או לימוד בעיון? .....
- 48..... לימוד בעיון או דף יומי? .....
- 50..... לבחור ישיבה - מה עדיף: דף יומי או לימוד בעיון? .....
- 51..... דף יומי או לימוד גמרא בעיון? .....
- 52..... האם יש להיצמד לפירושו רש"י בלימוד הדף היומי? .....
- 54..... לימוד תוספות .....
- 55..... לימוד גמרא עם תוספות .....
- 56..... לימוד מפרשים עם דף יומי .....
- 56..... לימוד תורה - לרוחב או לעומק .....
- 57..... מה עדיף ללמוד? .....
- 58..... לימוד דף יומי לבחור ישיבה .....
- 58..... דף יומי בלבד - מספיק? .....
- 59..... לימוד תורה לשמה .....
- 60..... נושאים צנועים בדף היומי .....
- 61..... שיתוף ילדים בדף היומי במסכת נידה .....
- 62..... לימוד דף יומי עם האשה .....

קביעות בלימוד

- 65..... מלמד תשב"ר ודף יומי .....
- 66..... לימוד הדף היומי לבעלי בתים .....
- 67..... לימוד דף יומי לבעלי בתים .....
- 69..... האם יוצאים ידי חובת תלמוד תורה בדף יומי? .....
- 70..... קיום לימוד כל התורה שבע"פ באמצעות הדף היומי .....
- 71..... דף יומי ועיסוק בפרנסה .....
- 72..... איזה לימוד קודם? .....
- 73..... האם יש לקבל לימוד דף יומי באמירת "בלי נדר"? .....
- 74..... קביעות בלימוד דף יומי - נדר? .....
- 78..... דף יומי - נדר? .....

133.....	"סיום" על מסכת סנהדרין .....
134.....	סיום מסכת מעילה .....
135.....	"סיום" על מסכתות מעילה, קנים, תמיד ומידות .....
135.....	"סיום" על מסכתות קנים, תמיד ומידות .....
136.....	סיום חצי הש"ס .....
137.....	סיום מסכת לנשים .....
138.....	סיום מסכת בדף ביומי שגורם לאווה .....
139.....	סעודת סיום מסכת מכספי מעשר כספים .....
139.....	סעודת סיום מסכת - על חשבון מי? .....
141.....	"סיום" על לימוד דף יומי באינטרנט .....
141.....	סיום מסכת בכורטל .....
142.....	סיום מסכת בלימוד תורה מתקליטור .....
142.....	סיום מסכת על לימוד בשיעור מוקלט .....
143.....	השתתפות בסיום מסכת ע"י מסך בשידור חי .....
143.....	ביטול שיעור בשביל השתתפות בסיום מסכת .....
145.....	סיום הש"ס במסיבת חנוכת הבית .....
145.....	כוח הברכות של המסיים .....
146.....	לימוד זכות על המבטלים סעודת סיום .....

שאלות כלליות

151.....	האם להצטרף ללימוד דף יומי? .....
152.....	התועלת בלימוד דף יומי .....
153.....	למה הצדיק מעורר כל כך את אנשי שלומנו בענין לימוד הדף היומי? .....
154.....	צדיקים שדיברו נגד לימוד הדף היומי .....
156.....	היכן מסתיים בכל יום הדף היומי? .....
157.....	איזה דף לומדים בלילה? .....
158.....	כמות הדפים בדף היומי .....
159.....	מדוע לומדים ירושלמי שקלים במסגרת הדף היומי? .....
160.....	דף יומי לצעירים .....
161.....	לימוד דף יומי לנשים .....
161.....	מינים הרוצים להשתתף בשיעור הדף היומי .....
162.....	האם יעיר המגיד שיעור לאבל שמגיע לשיעור? .....
163.....	לימוד דף יומי ב'שבעה' .....
164.....	לימוד מסכת מועד-קטן במסגרת הדף היומי .....
164.....	מה הם המסכתות הכי קשות בסבב הדף היומי? .....

107.....	מנהג תוניס וג'רבא באמירת סיום מסכת .....
108.....	מניין וקדיש בסיום מסכת .....
109.....	שני סיומים - קדיש אחד? .....
110.....	כמה סיומי מסכת יעשה מי שלומד הדף היומי ג' פעמים .....
110.....	תחנון בסיום מסכת .....
111.....	אמירת תחנון בסיום מסכת .....
113.....	תחנון בסיום הש"ס העולמי .....
113.....	"סיום" - לפני הסעודה או באמצע הסעודה? .....
114.....	"המוציא" בסיום מסכת .....
115.....	סעודת "סיום" בבית הכנסת .....
115.....	סיום מסכת ע"י כמה אנשים .....
117.....	סיומי מסכתות ביחד .....
118.....	סיום מסכת על 2 מסכתות באיחור ובשבת .....
118.....	לסיים למחרת .....
119.....	שמירת סיום מסכת לערב פסח .....
121.....	סיום מסכת זמן רב לאחר הסיום בפועל .....
121.....	אמירת "הדרן עלך" לאחר כמה ימים .....
122.....	הכנה קטע הגמרא האחרון לסיום .....
123.....	סמיכות הקדיש והסעודה לסיום עצמו .....
124.....	דחיית סיום מסכת עבור קיומה בתענית בכורות .....
125.....	דחיית סיום מסכת עבור קיומה ביארצייט .....
125.....	מינוי שליח לסיום מסכת בערב פסח .....
126.....	סיום מסכת בערב פסח בבית ללא מניין .....
126.....	סיום מסכת אחת פעמיים בתענית בכורות .....
127.....	מועד ה"סיום" למגיד השיעור .....
127.....	סיום מסכת על חזרה לפני ביצוע סיום בפועל .....
128.....	סיום מסכת על מסכת שכבר למדתי בעבר .....
128.....	"סיום" לאחר לימוד דף יומי ללא קריאה בפה .....
129.....	סיום מסכת למי שלמד בהרהור ולא הוציא בפיו .....
129.....	סיום מסכת בלימוד משוטטשטיין .....
130.....	"סיום" על לימוד קיצור הדף היומי .....
130.....	סיום מסכת בשבת או ביו"ט .....
131.....	סיום מסכת בחול המועד .....
132.....	סיום מסכת בליל עשרה בטבת .....
132.....	"סיום" על מסכת בבא קמא או בבא מציעא .....

מבוא

מספרים, כי בשעה שהגאון רבי מאיר שפירא מלובלין הגה את רעיון "הדף היומי" (שכל היהודים, בכל ארצות פזוריהם, ילמדו אותו דף תלמוד בכל יום) היו רבים ממכריו שפקפקו ביכולת הגשמתו. "האם אתה מעלה בדעתך ש'יקה' מפרנקפורט וחסיד גור מוורשה, יהודי מקובלנקה והסוחר היהודי מניו יורק ילמדו כולם אותו דף גמרא?" - "אכן כן", השיב ר' מאיר, "צאו וראו את דף הגמרא: התלמוד נכתב בבבל, לצדו נדפס פירושו של רש"י, בן אשכנז-גרמניה, לידו פירושה של בעלי התוספות הצרפתיים, מתחתיו פירושו של רבנו חננאל מצפון אפריקה, ובשוליים ניתנו הפניות לרמב"ם, בן מצרים, לשולחן ערוך שנתחבר בארץ ישראל והגהות הרמ"א שנכתבו בפולין. אם כל אלה היו מסוגלים - למרות מחלוקות שביניהם - לחבור יחדיו כדי ליצור את היצירה התלמודית המופלאה, גם אנו נוכל לעשות כן". (מתוך: דף לתרבות יהודית, גליון 248)

שאלות ותשובות בענייני לימוד הדף היומי נשאלו החל מלימוד המסכת הראשונה. השאלה הראשונה נשאלה כחודש וחצי לאחר התחלת המחזור הראשון של לימוד הדף היומי בתאריך א' בתשרי תרפ"ד. לקראת סיום לימוד מסכת ברכות, בתאריך כ"ג במרחשוון תרפ"ד, השיב ר' מאיר שפירא מלובלין, תשובה לשאלתו של הרב יונה מרצבך, ששאל אותו "מה יעשו עם הדף האחרון בסיום המסכת שאינו דף שלם, אי חשיב זה לדף". מסופר, שר' מאיר שפירא שמח, שהשאלה הראשונה בעניין הדף היומי הגיעה אליו דווקא מהעיר ברלין, מקור ההשכלה, דבר המצביע על כך שרעיון לימוד הדף היומי חדר גם לשם.

במקביל להתפשטות לימוד הדף היומי ברחבי העולם היהודי, עלו מעת לעת בקרב הלומדים שאלות שונות בנוגע ללימוד הדף היומי. בספר זה קיבצנו 191 שאלות ותשובות בענייני הדף היומי, שנשאלו על ידי לומדי הדף היומי, בעיקר בשנים האחרונות - בספרות השו"ת (50 שאלות), באתר "פורטל הדף היומי" (76 שאלות) ובאתרים נוספים (65 שאלות).

השאלות והתשובות עוסקות במגוון נושאים: הדרכה בלימוד, קביעות בלימוד, סיום מסכת ושאלות כלליות בנושאי הדף היומי. מרבית השאלות נוגעות במישרין למסגרת לימוד הדף היומי, ומיעוטן נוגעות באופן כללי ללימוד גמרא, ומצאנו לנכון לשלבן בספר זה.

בשאלות ובתשובות שציטטנו מספרות השו"ת, שמרנו על הניסוח כפי שמובא במקור. בנוסף לשאלות ולתשובות, שילבנו לאורך הספר אנקדוטות שונות בנוגע למסגרת לימוד הדף היומי, וגם אנקדוטות הנוגעות לרב מאיר שפירא מלובלין, מייסד לימוד הדף היומי.

ספר זה מהווה נדבך נוסף בהעצמת לומדי הדף היומי, ומצטרף לכלל הפעילות הענפה של אתר "פורטל הדף היומי" והאפליקציה הנלווית אליו, המספקים מגוון עצום של כלי עזר ללומדים.

אנו מאמינים, שספר זה יוכל לתרום לחיזוק הלומדים ולהעשרתם, ואנו מקווים שירבו לומדי הדף היומי בכל אתר ואתר.

הראל שפירא

מנהל פורטל הדף היומי

166.....	מדוע לומדים יומא לפני ראש השנה?
167.....	סדר לימוד המסכתות בסדר נשים
169.....	מיקום מסכת גיטין וקידושין בדף היומי
170.....	מיקום מסכת קנים בלימוד הדף היומי
170.....	הטעם לשילוב מסכתות קנים ומדות בסבב לימוד הדף היומי
172.....	משניות שאין עליהן תלמוד בבלי
173.....	לימוד דף יומי בשבת
174.....	לימוד דף יומי בתשעה באב
174.....	לימוד דף יומי בתשעה באב אחרי חצות
175.....	לימוד דף יומי בשבת ערב תשעה באב
176.....	הכנת שיעור דף יומי בתשעה באב
177.....	הדף היומי במוצאי תשעה באב
177.....	כתיבת שאלות בפורום פורטל הדף היומי בחול המועד
178.....	השכרת בית הכנסת לדברים המפריעים ללומדי הדף היומי
179.....	רכישת גמרות ללומדי הדף היומי מכספי מעשר
179.....	הנצחה ממעשר כספים
180.....	מעשר כספים לטובת כיבוד ושתייה ללומדי הדף היומי
180.....	להישאר עם תפילין בזמן שיעור הדף היומי
181.....	קימה בפני מגיד שיעור הדף היומי
181.....	לימוד דף היומי בחבורה גדולה
182.....	שיעור דף יומי באוטובוס כשיש נוסעים שלא מבינים
182.....	שיעור דף יומי באוטובוס כשזה מפריע לאנשים לישון
185.....	שיעור דף יומי באוטובוס
186.....	יקיצת אביו שנרדם על הגמרא
187.....	לימוד דף יומי בעת פעילות גופנית
187.....	לחתוך את דפי הגמרא כדי ללמוד בצבא
188.....	הדף האחרון במסכת
189.....	מי ייסד את לימוד הדף היומי?
191.....	זכותו של ר' מאיר שפירא
191.....	למה דף יומי מצליח לעומת שאר המסגרות?
195-196.....	רשימת המשיבים